

Това е и може би базата, върху която се развива динамичната и изпълнена с противоречия тенденция към смяната на знаците в неговия образ с краен резултат-идеализацията му.

Този стремеж към идеализация на образа на хайдутина се реализира в много и различни сюжетни ситуации. От решението за хайдутуване като начин за препитание или като наследен родов занаят през стремежа към оневиняване на разбойничеството, особено когато негов обект са турците, към съзнанието за устояване на личното достойнство и чест и постепенно избистрящата се идея за борба срещу етническия противник.

В хайдушкия фолклор образът на хайдутина съществува чрез образа на хайдушката дружина. Тези два образа са в пълно семантично покритие помежду си. Всичко в хайдушкия фолклор се реализира в и чрез хайдушката дружина. В образната система на хайдушкия фолклор нейният образ е с центроорганизиращи функции. Затова, не без основание, тя може да бъде разглеждана като символично воинство. Доводи в подкрепа на тази теза бяха изложени, без, разбира се, претенцията, че тя е доказана категорично. Тази беше една от водещите идеи при систематизирането на материала, а след това и при неговия анализ, в който мотивите в хайдушките песни бяха разглеждани в контекста на „ставането“ на хайдушката дружина. Принципно този акт носи белезите на изграждане на мъжки колектив със специален статут и воински характер, изграждащ се вън от социума, но с функция насочена към него.

Чрез „ставането“ на хайдушката дружина - нейното събиране, избор на войвода, клетва, подвизи и разтуряне се проявяват необикновените качества на хайдутина. Особено силно те се проявяват в ситуацияте, когато е раняван, когато е болен, в неговата гибел, на фона на предателството. Предателството от свои съпътства непрекъснато хайдутина и най - често се превръща в база за реализиране на героичния му образ, а от друга страна е показател за обективната самооценка и „историчната“ съвест на фолклорното съзнание.

Продукт на непрекъснатия стремеж към идеализация на образа на хайдутина е поставянето на местния, селищния герой редом с про-